

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
TONIO MALLIA**

Seduta ta' l-14 ta' Ottubru, 2004

Citazzjoni Numru. 1795/2001/1

C. Fino & Sons Limited

Vs

Polidano Bros Limited

Il-Qorti,

Rat ic-citazzjoni pprezentata mis-socjeta' attrici fid-19 ta' Novembru, 2001, li in forza taghha, wara li ppremettiet illi:

Is-socjeta' attrici hija kreditur tas-socjeta' konvenuta fis-somma ta' hamest elef, disa' mija u sittax il-lira Maltija u sittax il-centezmu (Lm5,916.16c) rapprezentanti prezz ta' ghamara mibjugha u debitament konsenjata lilha, u dana kif jidher mill-*istatements* hawn unit u markat Dok. "A";

Kopja Informali ta' Sentenza

Is-socjeta' istanti interpellat inutilment lis-socjeta' konvenuta;

Talbet lis-socjeta' konvenuta tghid ghaliex din l-Onorabli Qorti m'ghandhiex:

1. Tikkundannha thallas lis-socjeta' attrici s-somma ta' Lm5,916.16c rapprezentanti prezz ta' ghamara mibjugha u debitament konsenjata kif fuq inghad.

Bl-ispejjez komprizi dawk ta' l-ittri nterpellatorji tal-11 ta' Gunju, 1999 u tad-9 ta' Frar, 2000, ta' l-ittra ufficjali tad-9 ta' Dicembru, 1999, tal-Mandat ta' Sekwestru prezentat kontestwalment, u bl-imghax legali mill-11 ta' Novembru, 1997 id-data ta' l-ahhar konsenja ta' l-ghamara skond id-Dok. "A".

Is-socjeta' konvenuta hija ngunta ghas-subizzjoni.

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tas-socjeta' konvenuta li in forza taghha eccepjet illi:

1. It-talbiet attrici huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u s-socjeta' konvenuta mhix debitrice tas-socjeta' attrici u dan peress illi l-ghamara *de quo* ma gietx mibjugha lis-socjeta' eccipjenti izda giet konsenjata lilha bhala hlas – bi tpartit – ghal xogholijiet li saru mis-socjeta' eccipjenti lil Wallace Fino u Lawrence Fino, personalment u ghan-nom u *in* rapprezentanza tas-socjeta' attrici;

2. Minghajr pregudizzju ghas-suespost, it-talbiet attrici huma nfondati fil-fatt u fid-dritt *stante* illi sehhet tpacija ma' ammonti dovuti lis-socjeta' eccipjenti ghal xogholijiet ezegwiti minnha;

3. Salv eccezzjonijiet ohra.

Rat id-dikjarazzjonijiet guramentati tal-partijiet;

Semghet il-provi li resqu l-partijiet;

Rat l-atti kollha u d-dokumenti ezebiti;

Kopja Informali ta' Sentenza

Semghet lid-difensuri tal-partijiet;

Rat li l-kawza thalliet ghal-lum ghas-sentenza;

Ikkunsidrat;

Illi s-socjeta' attrici ghamlet konsenja ta' ghamara lis-socjeta' konvenuta, u l-valur ta' din l-ordni kien jilhaq l-ammont totali ta' Lm28,108.92c. Wara li minn din is-somma tnaqqset is-somma ta' Lm2,341.57 bhala "*credit notes*" (rapprezentanti valur ta' ghamara li ma ittiehditx), somma ta' Lm9,866.20c bhala tpacja (wara ftehim milhuq bejn il-partijiet li jpacu dejn li socjeta' sussidjarja tas-socjeta' attrici kellha ma' socjeta' sussidjarja tas-socjeta' konvenuta ma' parti mill-kreditu reklammat f'din il-kawza), u wara li tnaqqsu hlasijiet akkont li saru, is-socjeta' attrici qed titlob hlas tal-bilanc ta' Lm5,916.16c. Is-socjeta' konvenuta mhux qed tichad l-ezistenza ta' dak il-kreditu, izda qed tallega li appartu li kien sar ftehim li debitu li socjeta' sussidjarja tas-socjeta' attrici (Ta' Dun Benin Ltd) kellha ma' socjeta' sussidjarja tas-socjeta' konvenuta (Mait Ltd) jigi pacu ma' parti minn dan il-kreditu (kif hu anke ammess mis-socjeta' attrici), il-partijiet kienu ftehimu wkoll li debitu li socjeta' sussidjarja ohra tas-socjeta' attrici kellha mas-socjeta' konvenuta, kellu wkoll jigi pacu ma' dan id-dejn. Din l-allegata tieni tpacija, li hija kontestata mis-socjeta' attrici, tirreferi ghal xoghol ta' eskavazzjoni ta' bicca art fl-Imrieħel li wettqet is-socjeta' konvenuta fuq talba tas-socjeta' F & G Holdings Ltd, kumpanija sussidjarja ohra tas-socjeta' attrici.

It-tpacija hija forma ta' pagament, tant li hi wahda mill-metodi kontemplati mil-ligi ghal estinzjoni ta' l-obbligazzjoni, u bhala tali trid tigi ppruvata min min jallegħa. Mill-provi prodotti, din il-Qorti mhix perswaza li s-socjeta' konvenuta irnexxielha tipprova l-allegata tpacija. Id-direttur tas-socjeta' konvenuta, Charles Polidano, issemmi ftehim ta' tpacija li ntlahaq mas-Sur Fino, izda ma kienx specifiku dwar jekk dan il-ftehim kienx ikopri wkoll id-dejn ta' F & G Holdings Ltd; hu jirreferi għal "*xogħolijiet*"

li wettaq ghal Wallace Fino, u li l-hlas taghhom kellu jigi pacut, *pero'*, naqas li jkun aktar precis.

Fil-fatt, din it-tpacija tissemma b'mod partikolari mix-xhud Isabelle Vella, *Chief Executive* tas-socjeta' konvenuta, li tghid li kienet ikkonfermat l-ezistenza ta' dan l-arrangement ma' certu Eddie Vella, li kien jahdem bhala *part-time credit controller* mas-socjeta' attrici. Hi qalet ukoll li meta l-kontijiet rispettivi kienu gew "*settled*", eventwalment, is-Sur Wallace Fino, direttur principali tal-kumpaniji kollha involuti min-naha tal-attrici, kien approva "*kollox*".

Kemm is-Sur Eddie Vella kif ukoll is-Sur Fino, *pero'*, jichdu li sar dan l-arrangement fir-rigward tad-dejn ta' F & G Holdings Ltd. Is-Sur Vella spjega li, meta hu kien ghamel interpellazzjoni ghal hlas tal-bilanc, kien tkellem mas-Sur Polidano u dan qallu li "*is-Sur Fino*" kellu jaghtih is-somma ta' xi Lm5,000, u meta s-Sur Fino ihallsu, s-socjeta' tieghu thallas il-bilanc; din ic-cirkustanza giet konfermata mis-Sur Vella billi ezebixxa l-original tan-notament li kien ghamel bil-kitba tieghu wara li sehhet din il-konversazzjoni bejnu u s-Sur Polidano, liema nota iggib id-data tal-21 ta' Marzu, 2000. Din il-konversazzjoni saret wara li sehhet l-allegata tpacija indikata mix-xhud Isabelle Vella, u l-fatt li s-Sur Polidano ma rreferix specifikament ghall-allegata tpacija, hija indikazzjoni li, fil-fatt, tpacija fuq dak l-allegat kreditu ma sehax.

Barra min dan, jekk id-diskors tas-Sur Polidano jista' jitqies li qed jirreferi ghal bilanc dovut mis-socjeta' F & G Holdings Ltd, l-fatt li s-Sur Polidano ried jaghmel tpaccija ma jfissirx li din ghandha tapplika, meta ma jirrizultax li t-tpacija giet accettata u li s-somma reklamata hija ammessa. It-tpacija, meta ma toperax *ipso uire*, trid tkun miftehema u accettata, u ma tistax tigi imposta min *parti* wahda. Parti ma tistax ma thallasx dejn ammess billi tpaccih ma kreditu li hi qed tirreklama u li hu kontestat mill-parti l-ohra. Biex din it-tpacija tkun tista' isseh, irid jirrizulta ftehim, u f'dan il-kaz, dan il-ftehim ma jirrizultax; fl-ahjar ipotesi ghas-socjeta' konvenuta, li jirrizulta huwa x-

xewqa taghha li ssir it-tpacija, izda ma tirrizulta ebda accettazzjoni li dan isehh.

Inoltre, l-Qorti tapprezza wkoll dak li qal is-Sur Wallace Fino meta xehed illi kieku kien hemm arrangament ta' tpacija anke fir-rigward tad-dejn ta' F & G Holdings Ltd, din ma kienetx thallas is-somma kollha li skond hi, ghandha thallas (madwar Lm31,000), imma kienet topera t-tpacija miftiehma. Fi kliem iehor, kieku kien hemm xi ftehim ta' tpacija li jolqot dan id-dejn, is-socjeta' relattiva kien jaqbillha tapera t-tpacija, u mhux thallas id-dejn kollu li hi tammetti li kellha thallas, u tiftah dawn il-proceduri ghal bilanc dovut fuq negozju separat.

Il-Qorti thoss li dak li affettivament gara hu li s-socjeta' F & G Holdings ikkontestat it-talba tas-socjeta' konvenuta biex thallas madwar Lm5,000 ohra fuq ordni li ghamlet ghall-iskavar ta' sit gewwa l-Imriehel, u s-Sur Polidano, rinfaccjat b'din il-pozizzjoni, iddecieda li ma jhallasx il-bilanc dovut fuq dan il-kreditu, sabiex unilateralment jopera tpacija bejn iz-zewg krediti. Dan, *pero'*, mhux permissibbli bil-ligi.

Fuq kollox, anke jekk, ghall-grazzja tal-argument, jinghad li kien hemm ftehim ta' tpacija li jolqot ukoll id-debitu ta' F & G Holdings Ltd, it-tpacija topera ma dejn ammess minn din is-socjeta', u s-socjeta' konvenuta ma tistax tistahba wara l-ftehim ta' tpacija, unilateralment "*izzid*" il-kreditu dovut lilha, u b'hekk tonqos li thallas dak dovut minnha. It-tpacija miftiehma, jekk kienet tezisti, kienet tkopri djun reciproci li jkun hemm qbil dwarhom, u parti ma tistax, bl-iskuza li ghandha topera t-tpacija, tiffissa kreditu dovut lilha, u avvolja dak il-kreditu jkun kontestat, tinsisti fuq it-tpacija. Il-ftehim ta' tpacija zgur li ma kienx jikontempla tpacija ta' sommom, ikunu kemm ikunu, reklamati mill-partijiet, izda kienet tikontempla qbil fuq il-kreditu pretizi, u la darba s-socjeta' attrici qed tikkontesta l-pretensjoni tas-socjeta' konvenuta ghal hlas ta' somma ulterjuri fuq ix-xoghol tal-iskavar (ghax skond hi, l-hlas kien miftiehem bhala "*lump sum*", u mhux skond ir-rati tax-xoghol), t-tpacija ma tistax topera. Din il-Qorti ma tistax u mhix se tippromenzja ruhha fuq il-meritu ta' dak miftiehem mill-

partijiet dwar x'kellu jkun il-hlas ghax-xoghol tal-iskavar, izda la darba hemm kontestazzjoni, is-socjeta' konvenuta ma tistax tpaci dak li ghandha taghti ma' somma reklamata minnha izda kontestata, u dan anke jekk kien sar qbil li x-xoghol kellu mwettaq "*ghal Wallace Fino*" kellu jigi pacut mal-prezz tal-ghamara, meritu ta' din il-kawza. It-tpacija, *se mai*, topera bejn ammonti li hemm qbil dwarhom, u mhux fuq ammonti sa issa kontestati. Il-ftehim, jekk sar, zgur ma kkontemplax tpacija ta' krediti kontestati; dan zgur ma jirrizulta minn imkien mill-atti.

Ghall-kull *buon fini*, jinghad li t-tpacija, biex topera *ipso jure*, trid tirreferi ghal dejn li hu likwidu u esigibbli, u ma tistax topera jekk dak id-dejn ma jkunx ammess mill-parti l-ohra. It-tpacija legali ma tistax isseh jekk id-djun ma jkunux it-tnejn likwidi u certi (ara "Borg noe vs Buckle noe", deciza minn din il-Qorti fit-12 ta' Dicembru, 2002, u "Rota vs Hair", deciza wkoll minn din il-Qorti fil-31 ta' Jannar, 2003).

F'dan il-kaz, is-socjeta' F & G Holdings Ltd qed tikkontesta l-pretensjoni tas-socjeta' konvenuta ghal hlas ta' somma ulterjuri ta' madwar Lm5,000 ghax-xoghol tal-iskavar imsemmi, u, *kwindi*, anke jekk is-socjeta' debitrice tista' titqies "*l-istess*" bhal dik attrici, it-tpacija legali xorta wahda tkun inoperabbli.

Id-difiza tas-socjeta' konvenuta hija kollha kemm hi bazata fuq l-allegat ftehim ta' tpacija bejn dan id-dejn reklamata f'din il-kawza, u somma ohra ekwivalenti li s-socjeta' konvenuta qed tippretendi minghand is-socjeta' F & G Holdings Ltd, socjeta' sussidjarja ta' dik attrici. Kif intwera dan il-ftehim ma jirrizultax u ma giex pruvat, u, *kwindi*, t-talba attrici ghandha tigi milqugha.

Ghaldaqstant, ghar-ragunijiet indikati, tiddeciedi li tichad l-eccezzjonijiet tal-konvenut, tilqa' t-talbiet attrici u tikkundanna lis-socjeta' konvenuta thallas lis-socjeta' attrici s-somma ta' Lm5,916.16c (hamest elef, disa' mija u sittax il-lira Maltija u sittax il-centezmu), bl-imghax legali ta' 8% mill-11 ta' Novembru, 1997, sad-data tal-pagament effettiv.

Kopja Informali ta' Sentenza

L-ispejjez jithallsu kollha mis-socjeta' konvenuta.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----